

РИЗИКИ ЗАСТОСУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО СУДЖЕННЯ ЩОДО СУТТЄВОСТІ ІНФОРМАЦІЇ

Світові процеси глобалізації та інформатизації змінюють традиційне уявлення про бухгалтерський облік. Інтеграція України у світове економічне товариство привела до того, що бухгалтер, готуючи бухгалтерську звітність, повинен враховувати особливості і можливості як нормативного, так і професійного регулювання, для формування достовірної інформації, на підставі якої користувачі зможуть приймати ефективні економічні рішення. Недостатня обґрунтованість питань застосування професійного судження бухгалтера щодо застосування суттєвості в цих умовах й обумовлюють актуальність обраної теми дослідження.

В результаті аналізу нормативно-правових актів в області бухгалтерського обліку нами було виявлено, що на сьогоднішній день є три об'єкти застосування професійного судження щодо суттєвості:

Таблиця 1.– Об'єкти суттєвості

Об'єкт суттєвості	Застосування порогів суттєвості	Суб'єкт суттєвості
Діяльність підприємства в цілому	Передбачає можливість використання спрощеної системи бухгалтерського обліку та звітності підприємством, обсяги діяльності якого нижче встановленого	Визначається законодавством
Окремі господарські операції та об'єкти обліку	Передбачає альтернативні можливості відображення окремих операцій та об'єктів в обліку	Визначається керівництвом за допомогою встановлення облікової політики (якщо інше не передбачено П(С)БО)
Статті фінансової звітності	Передбачає можливість агрегування (згортання) або окремого наведення статей у фінансовій звітності	Визначається законодавством за допомогою затвердження форм фінансової звітності

У свою чергу, формування професійного судження бухгалтера щодо суттєвості інформації в умовах невизначеності неминуче несе в собі певну частину ризиків.

Узагальнюючи сучасні підходи до визначення ризику в бухгалтерському обліку, можна говорити, що це комплексна категорія, виникнення якої обумовлено помилками і неточностями в обліковому процесі, в результаті застосування альтернативних способів обліку, різноманітність трактування нормативних документів і кваліфікації фахівця. Бухгалтерські ризики притаманні всім етапам облікового процесу: документуванню, реєстрації операції, її оцінкою, відображенню інформації на рахунках бухгалтерського обліку та у формах фінансової звітності.

Ризики застосування професійного судження щодо суттєвості інформації виникають :

- щодо облікової політики (формування положень облікової політики без урахування особливостей фінансово-господарської діяльності та її масштабів);
- щодо об'єкта бухгалтерського обліку (документальне оформлення та визначення одиниці обліку, класифікація об'єкта, спосіб первісної і подальшої оцінки, метод списання витрат по окремих об'єктах обліку);
- щодо кількісних показників звітності (вибір одиниці вимірювання, визначення суттєвості показників);
- щодо якісних характеристик звітності (формування достовірної, повної, інформації, корисної для підготовки ефективного економічного рішення).

Таким чином професійне судження бухгалтера щодо суттєвості інформації, хоч і збільшує ризик її спотворення в фінансовій звітності, проте найчастіше виступає інструментом для підготування достовірної фінансової звітності. Бухгалтер повинен пояснити і обґрунтувати своє професійне судження щодо суттєвості в примітках до фінансової звітності, для того, щоб уникнути негативного впливу на економічні рішення користувачів.